

EN JULHÄLSNING FRÅN SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

Nu nalkas den tid som vi kunnat förbereda så länge. Framförhållning inför julen är faktiskt extremt god, om någon nu glömt det. Datumet har stått i almanackan nästan ett helt år. Men det är tid att inte bara tänka på allt som måste hinnas med de sista dagarna. Vi hinner också tänka på det som skett under året.

2003 har varit ett intensivt men också speciellt år för Skärgårdarnas Riksförbund. Vi satsade mycket offensivt från årets början. En högre växel med tydliga målsättningar med ökad inre verksamhet, ökade föreningskontakter, bättre utåtriktad information och ökad stadga och kraft i det internationella samarbetet. Ett utökat anslag för verksamheten var en stomme för detta. När vi nu summerar året så vet vi att vindarna kan växla och seglatsen måste anpassas till detta. Med vår förbundssekreterare långtidssjukskriven har vi koncentrerat på vissa frågor. Annat har fått vänta ett tag.

Samarbetet med öbor i övriga Europa börjar finna fastare former. Det har också redan givit ett direkt resultat av det kanske oväntade slaget. Ett antal svenska ungdomar från skärgården har börjat samarbeta med att föra fram sina viktiga frågor. Mycket roligt och förhoppningsfullt. Som en särskild julklapp fick vi beskedet idag att European Small Islands Network har fått ett stort projekt godkänt.

"Vår myndighet", Glesbygdsverket, har under året gjort en stor insats för skärgårdsfrågorna. Med engagerade medarbetare, med Inger Normark i spetsen, har flera saker skett. Utöver att genomföra det nationella skärgårdsforumet är också ett boendeseminarium genomfört. På årets sista dagar trycktes de första exemplaren av "Skärgårdsfakta", ett material vi kommer att ha nytta av länge. Vi fick också beskedet att Pia Enochsson avslutar sitt uppdrag som generaldirektör på GBV vid årsskiftet. Vi vet vad Pias skärgårdsintresse har betytt för att våra frågor har behandlats ordentligt. Tack Pia, du har gjort en stor och viktig insats. Vi förutsätter att vi kommer på olika sätt att möta dig i skärgårdsfrågorna även kommande år.

Det här nyhetsbrevet är också ett tecken på att informationsverksamheten tar fart. I brevet skriver vi aktuell information om boendeskatteerna. Vi redovisar också läget kring resurserna för Riksförbundets arbete.

Sist men inte minst. **En riktigt God Jul** och vi ser fram mot **Ett Gott Nytt År 2004**
Bengt Almkvist, ordförande

SRF beviljades 500 000 kr i anslag 2004 för arbetet med samordning kring skärgårdsfrågorna

Vid regeringens sammanträde den 11.12 beslutade man att anslå oförändrat belopp, 500.000 kr till SRF. Vi hade ansökt och motiverat varför vi behöver ett ökat anslag. Men vi har behandlats på samma vis som andra organisationer. Det finns ingen kritik från departementet mot vårt arbete. Men i besparingstider har återhållsamheten fått gälla.

Ny begränsningsregel mot höga boendeskatte

SRF har 15 december svarat på finansdepartementets remiss om att införa en reduktionsregel för förmögenhetsskatten. Förslaget som presenterats är att villaägare som idag har nytta av begränsningsregeln för fastighetsskatt och som också betalar förmögenhetsskatt skall kunna få reduktion även på denna. Samma förhållande föreslås gälla för de som sambeskattas.

SRF anser att det är bra att regeringen nu föreslår lättnader i förmögenhetsbeskattningen för de villaägare som har höga taxeringsvärden och låga inkomster och som betalar förmögenhetsskatt på boendet. Det är ett steg i rätt riktning. Men det är ett allt mer svåröverskådligt lappande på ett orimligt system.

Vi fortsätter kritiskt i remissvaret. Det grundläggande problemet med boendebeskattningen är fortfarande detsamma. Man vill ta ut en skatt på pengar som inte är tillgängliga. Bostaden anses fortfarande vara en kapitalplacering med inbillad årlig avkastning på taxeringsvärdet och inte en social rättighet som fastighetsägarna en gång betalat.

Vi anser att det nya förslaget är alltför snålt. Det förbättrar visserligen situationen för de ca 20 000 personer som kommer att få del av reduktionen. Denna lättnad beräknas kosta samhällets gemensamma kassa ca 60 miljoner kr år 2003. En ytterst liten siffra i skenet av de cirka 16.000 miljoner man tar i boendeskatte av villaägarna.

Med allt större problem att lösa boendefrågan för skärgårdsbor blir också allt fler hyresgäster. Det gäller inte minst unga nyetablerade familjer. Men de fastigheter som hyrs ut belastas många gånger av höga boendeskatte utan begränsningar. Det betyder att skärgårdsbon som hyresgäst ändå måste betala till de höga boendeskatterna.

Vi anser att om det skall införas en begränsningsregeln för förmögenhetsskatt så måste den övre tremiljonersgränsen tas bort. Begränsningsreglernas 5%-sats måste sättas lägre. Dessutom förutsätter vi att förslaget bara är till för att ge rådruim inför mer uthålliga regler framöver. Avslutningsvis konstaterar vi att våra gamla krav kring boendeskatte galler. Vi kräver en rättvis boendeskatt vilket innebär:

- Systemet med beskattning baserat på taxeringsvärden måste överges. Detta sker lättast genom att avskaffa den nuvarande fastighetsbeskattningen.
- En bruksvärdebeskattning är mer rättvis. Bostadens storlek, standard och läge i förhållande till samhällsservice skall vara avgörande för taxeringen.
- Fritidshusköparnas prisnivåer får inte smitta de bofastas boendeskatte. Skatten på permanentbostaden och fritidsbostaden borde behandlas olika.
- Förmögenhetsskatten på boendet måste tas bort helt. Man skall inte behöva ta upp taxeringsvärdet för sin permanentbostad som förmögenhet.

Läs hela remissvaret på vår hemsida.

Rundabordskonferens om boende i skärgården

Den 24 oktober ordnade Glesbygdverket ett seminarium kring plan- och bofrågor. En bra genomlysning av de olika frågeställningarna gavs av representanter från ett flertal myndigheter och organisationer. Harry Westermark från GBV gjorde en översikt över de olika specialstudier man gjort. Skärgårdskommunernas nätverk presenterades av Lars Bryntesson från Värmdö. Det är nu 17 kommuner som ingår från alla kuststräckor. Kommunchefen Ulf Björkman från Tanum gav en tydlig bild av situationen i en skärgårdskommun där stor konkurrens och överhettning råder på fastighetsmarknaden. Kommunen ropar efter styrmedel som kan hjälpa till att nyttja den byggbara marken på ett klokt sätt.

Tre speciella bidrag med kopplingar till projekt gavs. Det var från Carpe Mare som inventerar bostadsfrågan från gräsrotsnivå. Föreningen "för helårsboende och frivillig boplikt" presenterades av Hans Ahrén från Koster. Här sattes boendekonflikten in i ett helhetsperspektiv där människor skall kunna påverka sin framtid. Roland Malm, Kooperativt Idécentrum, gav konkreta exempel på arbetet med hyreshusprojekt i Stockholms skärgård. SRF redovisade våra viktiga boendepunkter och hur vi bearbetar dem på olika vis. Vitboken om boende har visat sig vara en ofta citerad källa i olika sammanhang. Myndigheterna redovisade också sina aktiviteter. Det var Boverket, Finansdepartementet om belåningsfrågor, miljödepartementet om restriktioner kring boendet som strandskyddet, samt som avslutning den sittande PBL-kommittén som redovisade sitt arbetsläge.

En mycket bra rapport från konferensen har skrivits och publicerats av GBV nu i december.

Nätverk för skärgårdskommuner

På ett möte om boendefrågor i skärgården 21-22 augusti, ordnat av Värmdö kommun, insåg ett 10-tal skärgårdskommuner behovet av att samarbeta. Nätverket bildades för informationsutbyte men också möjligheten av gemensamma uppvaktningar av regeringen. Den första konferensen hölls på initiativ av Värmdö kommun med skärgårdsintresserade kommunalrådet Lars Bryntesson. En årlig träff skall ordnas. Nästa möte blir på Tjörn. Bakom initiativet står politiker från Karlskrona, Nyköping, Norrtälje, Tjörn, Värmdö och Östhammar. Bland aktuella frågor finns boende- och beskattningsfrågor, planeringsförutsättningar med hänsyn till utvecklat permanentboende, kommunikationer och fraktmöjligheter.

SRF kommande styrelsemöten

Under 2004 har SRF planerat in fyra större möten. Det börjar med årsmötet 27 - 28.3 på Hindersön i Luleå skärgård. Sedan 15-16.5 på Gräsö, 17-18.9 samt 13-14.11

Kustfisket i regeringsförslag

Jordbruksministern har lämnat en proposition om det kustnära fisket till riksdagen. Den innehåller fyra nya mål samt förslag om 14 nya utredningar! Propositionen är förankrad i samarbetet mellan socialdemokraterna, miljöpartiet och vänsterpartiet.

Regeringens eget pressmedelände säger att kust- och insjöfisket på ett aktivt sätt skall bidra till ekologisk, ekonomisk och social hållbar utveckling. Fyra nya mål för den nationella fiskepolitiken föreslås.

1. En ekologisk hållbar förvaltning för att återskapa och bevara den biologiska mångfalden och utveckling av ett livskraftigt fiske.
2. Kust- och insjöfisket, vattenbruket och fritidsfisket ska ingå i den regionala utvecklingen.
3. Fiskerinäringens, miljöorganisationers och andra berörda intressenters inflytande och ställning i förvaltningen av fiskeresurserna ska stärkas.
4. Konsumentkrav på säkra livsmedel, näringsriktig kost och hållbara produktionsmetoder.

Minst fem pilotprojekt med lokal och regional samförvaltning ska enligt förslaget genomföras. Detta för att stärka fiskenäringens, miljö- och fiskevårdens, forskningens och andra intressenters deltagande i förvaltningen av fiskbestånden. Två av dessa ska vara i insjövatten. Syftet är att skapa en samsyn mellan olika intressenter för att på det sättet skapa större legitimitet för lagar och regleringar.

Det behövs ytterligare resurser för fiskevården. En utredning ska tillsättas. En möjlighet som ska prövas är en avgift på fiskeredskap för att skapa en fond för fiskevård.

I förslaget pekas på att fiskodling växer i betydelse internationellt. Det kan spela en viktig roll även i Sverige för att tillgodose efterfrågan på fisk. En åtgärd är att tillståndsgivningen moderniseras så att tillstånd grundas på närsaltutsläpp och inte på mängden odlad fisk.

Man vill också begränsa husbehovsfisket. En ny utredning ska komma med förslag. Det kan till exempel vara redskapsbegränsning som även skall gälla fiskevattenägarna.

SRF kommer att återkomma med en samlad reaktion på propositionen. Men vi kan redan nu konstatera att man har undvikit två svåra frågor. Fiskevårdens kostnader genom avgifter som fiskekort är inte med. Det fria handredskapsfisket ger man sig inte på trots att man inser att någon "ekologisk, ekonomisk och social hållbar utveckling" av kustfisket på ostkusten inte blir så länge det är fritt fram. Det återstår att hoppas att de försök som skall utföras får fria möjligheter att pröva nya förvaltningsformer. Då kanske blockeringarna släpper. Läs hela propositionen på www.regeringen.se, klicka fram till propositioner.

Skärgård för framtiden

Detta är namnet på SRF:s nya projektansökan inom Mål 2 Öarna programmet. Projektet "Skärgård för Framtid" skall identifiera och beskriva de viktiga hindren och möjligheterna för en positiv utveckling i skärgården. Det gäller frågeställningar inom de centrala rubrikerna; arbete, boende och service. Inom dessa områden definieras tio teman vilka bearbetas av deltagare från SRF olika medlemsföreningar. Därmed identifieras de viktigaste frågorna och målgrupperna. I analyserna skall särskilt lyftas fram goda förebilder inom olika sektorer för att inspirera ett utvecklingsarbete. Genom dessa analyser av olika teman gör skärgårdsborna kartläggningar som kan bilda underlag för kommande initiativ.

Men det gäller också att speciellt stimulera skärgårdens ungdomar att själva kunna bilda en plattform för att angripa frågorna på sitt vis. I en glesbygd som skärgården kan det många gånger vara långt mellan likasinnade ungdomar. Det är en viktig uppgift att hjälpa till att bygga upp en sammanhållning mellan ungdomar från olika öar. Genom att skapa ett utbyte av erfarenheter mellan ungdomar från olika regioner skapas förutsättningar för inspiration och framtidstro.

De "nya" skärgårdsborna skall kartläggas. Det är familjer och enskilda som valt att flytta ut i skärgården. Ofta är det ett beslut som rymmer frågor om livsstil och livskvalitet. Inom

projektet skall en analys av de nya skärgårdsborna göras med en beskrivning av de viktigaste faktorerna som styrde deras val att flytta till skärgården. Dessa viktiga kriterier kan sedan bilda utgångspunkt för initiativ för en framtidsinriktad utveckling i skärgården. Det behövs många nya invånare med idéer om boende och livskvalitet. Denna grupp utgör en positiv utmaning i en skärgård med rik på traditioner.

En speciell utmaning för skärgården skall formuleras genom ett möte, ett idéamtal, mellan spännande människor med tankar om en "Skärgård för framtiden".

I projektets slutfas skall SRF genomföra en nationell skärgårdskonferens om uthållig utveckling på öarna. Konferensen skall främst vända sig till landets många kommuner och länsstyrelser som har skärgårdar. Avsikten är att redovisa de samlade resultaten av projektet "Skärgård för Framtid" för att påverka inriktningen på olika beslutsfattares arbete.

European Small Islands Network, ESIN, startar projekt

Den 15 december beslutades vid ett sammanträde i programmet Interreg IIIc, i Lille i Frankrike, att med positiva besked gå vidare och bevilja ESIN projektmedel för ett "Inter Islands Exchange Project". Avsikten i ESIN:s ansökan är att utveckla samarbetet mellan små öar. Att små öar skall kunna påverka regionala utvecklingspolitik på både nationell och EU nivå. ESIN är ett nätverk av nationella skärgårdsföreningar från Finland, Sverige, Danmark, Skottland, Irland och Frankrike. Det bildades på Möja 2001 efter ett initiativ från SRF. Irländarna kommer att vara "lead partner" i projektet.

Projektet är drygt 3-årigt (1.7.2004-30.2.2007) och samlas kring tre ämnen av stor betydelse för utvecklingen på de små öarna. Det första är kulturellt och handlar om ö-identiteten, språklig kultur och ö-bornas samhällskänsla. Det andra gäller ekologiskt uthållig utveckling och det tredje tillgång till grundläggande offentlig service. Varje ämnesområde kommer att bearbetas av var sin arbetsgrupp från två länder. De skall identifiera viktiga frågeställningar och målgrupper. Genom studiebesök skall de tillsammans med övriga länder upprätta en databaser med 18 överförbara specialstudier.

ESIN skall också hålla en större konferens om uthållig utveckling på små öar inom EU. Deltagare blir centrala beslutsfattare inom EU:s institutioner och medlemsländernas regeringar tillsammans med ö-organisationerna.

En hemsida skall byggas och bli ett starkt interaktivt verktyg för ö-utveckling inom EU. Det innebär bättre kontakter med beslutsfattare och alla sex ö-regionerna. Förbättrad tillgång till information om uthålligt fungerande metoder och lösningar inom för öarna viktiga utvecklingsområden. Den kommer också att förbättra fortsatt samverkan mellan de sex regionerna. Sist men inte minst kommer den att skapa en större förståelse för de problem och utmaningar som påverkar små öar med litet antal invånare och avsaknad av egen politisk och ekonomisk administration.

Isväg till Holmön

SRF har givit ett remissvar till näringsdepartementet över frågan om samhällsbetalad kollektivtrafik till Holmön utanför Umeå. Egentligen handlar det om vem som skall ansvara för vintervägen på isen till ön. Vi får osökt känslan av en gammal restaurangkommentar när någon önskar hjälp av personalen - "Det här är inte mitt bord". Vägverkets ger helt fel signaler till Holmöborna i en tid där arbetet för en året runt levande skärgård uppmuntras.

Vi inser att trafiken till Holmön är mer komplicerad än i många andra skärgårdsområden. Sträckan är lång och isförhållandena kan vara svåra. Men det ändrar givetvis inte det grundläggande ansvaret att ordna trafik som gör det möjligt att bo året runt här. Kravet på att ha enhetliga och stabila regler är grundläggande. Skall det kunna ske en fortsatt utveckling på Holmön måste man veta att kollektivtrafiken fungerar. Alla provisorier och diskussioner om indragningar är negativa påfrestningar för de bofasta och för de som kanske funderar på att bosätta sig där.

Vägverket har helt enkelt upphört staka vintervägen senaste åren. Man åberopar lagar och regler för detta. Trafiken har ändrat karaktär från enstaka lätta fordon till dagens skotertrafik. Detta är ju en positiv utveckling. En skoter kan köra på betydligt sämre is än en bil. Det är givetvis en rimlig syn att myndigheterna då också följer med i utvecklingen och hjälper öborna att då hålla den enklare skoterleden när dom nu bytt fordon. Men vägverket säger att det är förbjudet att köra skoter på allmän väg, och Vägverkets isväg är allmän väg. Så skotrarna måste åka på sidan av vägen!

Regeringen beslutade den 11 december att ge länsstyrelsen i uppdrag att ordna vintervägen. När denna är klar har också Umeå kommun lovat se till att en vintertrafik fungerar. Vi får väl höra längre fram hur det går och vem som i praktiken gör vad för Holmöbornas vintertrafik. Läs SRF:s hela remissvar på vår hemsida.

God jul o Gott Nytt År!

SKÄRGÅRDARNAS RIKSFÖRBUND

e-post info@skargardsborna.org

Styrelsens arbetsutskott

Ordförande Bengt Almkvist
Missjö, 614 98 Sankt Anna 0121-521 22
bengt.almkvist@sanktanna.com

Kassör Anne Forslund
Styrsvik, 130 38 Runmarö 08-571 523 56
anne@rlh.se

Vice ordförande Kjell Björkqvist
Styrsvik Hamnväg 18, 430 84 Styrsvik 031-97 17 20
kjell.bjorkqvist@stadshuset.goteborg.se

ledamot Mats Ohlsson
Marsö, 572 95 Figeholm 0491-360 60
mats.ssf@telia.com